

การสังเคราะห์อาหารปวดหลังในโรงพยาบาลเลิศสิน

นางสาว กุณฑิรา เตียวิรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเภสัชกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-878-1

009359

DRUG PRESCRIBING FOR BACK PAIN IN LERD SIN HOSPITAL.

Miss Kunthira Teaviratana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Pharmacy

Department of Pharmacy

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-878-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสังเคราะห์ยาอาหารปวดหลังในโรงพยาบาล เลิศสิน
โดย นางสาว กุณฑิรา เตี้ยวิรัตน์
ภาควิชา เภสัชกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง มณฑิรา คันท์เกยูร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ อภิญญา เหมะจุฑา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมุมติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สมุมติ คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุมาลี แสงธีระปิติกุล ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุมาลี แสงธีระปิติกุล)

มณฑิรา คันท์เกยูร กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง มณฑิรา คันท์เกยูร)

อภิญญา เหมะจุฑา กรรมการ
(อาจารย์ อภิญญา เหมะจุฑา)

พงษ์ศักดิ์ วัฒนา กรรมการ
(นายแพทย์ พงษ์ศักดิ์ วัฒนา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสังหารรักษาอาการปวดหลังในโรงพยาบาลเลิดสิน
ชื่อนิสิต	นางสาว กุณฑิรา เตียวิรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง มณฑิรา ตันท์เกยูร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ อภิกดิ์ เหมะจุทา
ภาควิชา	เภสัชกรรม
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา การสังหารรักษาอาการปวดหลังในโรงพยาบาลเลิดสิน คือ ลักษณะการสังไข้มีความสมเหตุผลทางวิชาการ หรือไม่สมเหตุผลทางวิชาการ ได้แก่ ชนิด ปริมาณ ตลอดจนมูลค่ายาของผู้ป่วยอาการปวดหลังที่เกิดจากพยาธิสภาพของกระดูก จากผู้ป่วยนอกที่มารับบริการในฝ่ายออร์โธปิดิกส์โรงพยาบาลเลิดสิน ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2525 โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานของ Condon, R.H. 1980 และแนวทางปฏิบัติของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางออร์โธปิดิกส์ในประเทศไทย

ผู้ป่วยนอกทั้งหมดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลเลิดสิน ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2525 มี จำนวน 392,092 คน ได้วิเคราะห์ผู้ป่วยอาการปวดหลังจากบัตรผู้ป่วยนอกที่ฝ่ายออร์โธปิดิกส์ จำนวน 1663 คน มารับการรักษา รวม 2687 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยอาการปวดหลังระหว่างปี พ.ศ. 2524-2525 มีอัตราความชุก 4.2 ต่อ 1000 คน เพศหญิงเป็นมากกว่าเพศชาย คือ 3 : 2 อายุเฉลี่ย 39.0 ± 13.8 ปี สถานภาพสมรสสูงสุดเป็นชีวิตคู่คิดเป็นร้อยละ 61.9 อาชีพ กรรมกร รับจ้าง ลูกจ้างมากที่สุดร้อยละ 34.9 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 72.9 มารับบริการรักษาครั้งเดียวมากที่สุดร้อยละ 63.6 ได้รับการวินิจฉัยเบื้องต้นเป็น BACK PAIN, LOW BACK PAIN ที่ไม่ระบุสาเหตุมากที่สุดคือร้อยละ 73.0 ร้อยละ 32.1 มีการถ่ายภาพรังสีประกอบการวินิจฉัย

กลุ่มยา ชนิด ปริมาณ และระยะเวลาการส่งใช้ยารักษาอาการปวดหลังส่วนมาก มีความสมเหตุสมผลทางวิชาการสำหรับอาการปวดหลังรายทั่วไป มูลค่ายาเฉลี่ยต่อคนคิดเป็น 107.6 ± 83.6 บาทต่อครั้ง หรือ 10.1 ± 6.8 บาทต่อวัน มีการส่งใช้ยาที่มากกว่า มาตรฐานสากลของ Condon และแนวทางปฏิบัติของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางออร์โธปิดิกส์ในประเทศไทยเพียงร้อยละ 2.79 (75 ครั้ง) คิดเฉลี่ยเป็นมูลค่ายาที่ผู้ป่วยต้องเสียสูงกว่า รายทั่วไปคนละ 77.4 ± 55.2 บาทต่อครั้ง หรือ 5.4 ± 2.9 บาทต่อวัน มูลค่าที่ส่งใช้โดย ไม่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยรายทั่วไปนี้ประมาณ 2901 บาทต่อปี มีการส่งใช้ยารวมกันหลาย กลุ่มคิดเป็นร้อยละ 91.99 ส่วนมากเป็นยาลดการอักเสบร่วมกับยาแก้ปวดและ/หรือยากลาย กล้ามเนื้อ มีการส่งใช้ยาที่จำเป็นเพียงกลุ่มเดียวร้อยละ 7.07 ส่งการรักษาโดยใช้อื่น เช่น วิตามิน ซึ่งไม่ได้ใช้ยาที่จำเป็น และโดยกายภาพบำบัดคิดเป็นร้อยละ 0.94 พบว่า การส่งยาใช้ชื่อการค้า คิดเป็นร้อยละ 69.8 ส่งโดยใช้ชื่อกำเนิดร้อยละ 30.2

Thesis Title Durg Prescribing for Back Pain in Lerd Sin Hospital
Name Miss Kunthira Teaviratana
Thesis Advisor Associate Professor Monthira Tankeyoon, M.D.
Thesis Co-Advisor Lecturer Aphirudee Hemachudha, M.Sc. (in Pharm.)
Department Pharmacy
Academic Year 1984

ABSTRACT

The investigation was undertaken in order to study the appropriation of the drugs prescribing in Lerd Sin Hospital, including the group of drug, type, quantity and the cost of drugs, for the patients suffered from back-pain who sought for the therapeutic service at the Orthopedic unit of Lerd Sin Hospital between the year 1981-1982. The criterias used for analysis of these parameters were based on two following standards (1) the standard treatment of Condon, R.H. 1980 and (2) the prescribing practised by Thai Orthopedists.

The total of 392,092 out patient records attended at the out patient department between the year 1981-1982 were reviewed and 1663 back pain patients attended 2687 times at the Orthopedic unit have been analysed. The result showed that the prevalence of back pain was 4.2 per 1000, the female to the male ratio was 3:2. The average age was 39.0 (S.D. \pm 13.8) years. The highest of their marriage

status was couple (61.9%) and the highest occupation of these patients was labour (34.9%). Most of them lived in Bangkok (72.9%) and attended the Orthopedic unit only one time (63.6%). Most of provisional diagnosis was back pain and low back pain without mention of the cause of the symptom (73.0%). There are 32.1% of the X-rays request for confirmation of provisional diagnosis.

Most of the prescription consisted of appropriate treatment in the aspect of group, type, amount of drugs along with the time for each course of drug prescribing for the general case of back pain. The average cost of drugs in the prescription was 107.6 ± 83.6 baht per one visit per head or 10.0 ± 6.8 baht per day. There were 75 prescriptions (2.79%) that consisted of drug more than the standard prescribing of Condon and of the prescribing practice by Thai Orthopedists. The average cost of these extraexpense of drug for general case of back pain patient was 77.4 ± 55.2 baht per visit or 5.4 ± 2.9 baht per day or 2901 baht per year. The prescription of more than one group of drugs was 91.99%. Most of them were the anti-inflammatory drug together with the analgesics and/or the muscle relaxants. There was only 7.07% of the prescription of one group of drug. The percentage of the other therapy such as vitamin or physical therapy was 0.95%. There were 69.8% of the prescription used the trade name and only 30.2% used the generic name.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมืออย่างดียิ่งเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำที่มีประโยชน์จาก นายแพทย์ บรรลุ ศรีพานิช รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ ประดิษฐ์ ศักดิ์ศรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเลิดสิน แพทย์หญิงนารี ชาญสมบูรณ์ หัวหน้างานเวชระเบียน เกษ์กร ชัยนาท จิตต์วัฒนะ และขอขอบคุณ เกษ์กร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลเลิดสินทุกท่าน นายแพทย์ พงษ์ศักดิ์ วัฒนา ซึ่งได้ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยส่งแบบสอบถามให้กับสมาชิกสมาคมออร์โทปิดิกส์แห่งประเทศไทยถึงสองครั้งเป็นส่วนหนึ่งซึ่งช่วยในการวิจัยนี้ให้ประสบผลสำเร็จ พร้อมด้วยคุณ พิสมัยสิทธิ์ ลายเงิน ที่ช่วยจัดพิมพ์ให้สำเร็จลงได้ด้วยดี

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิง มณฑิรา คันทะเก-
ยูร อาจารย์ อภิตี เหมะจุฑา อาจารย์ ยุกา อ่วมทวม นายแพทย์วิชัย โปษยะจินดา
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือโดยเป็นที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัยอย่างใกล้ชิด ทำให้
การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ คุณประยูร ปัญญาธิคุณ และคุณแก้ว ที่มีส่วน
สนับสนุนให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จ

และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมาลี แสงธีระปิติกุล หัวหน้าภาควิชา เกษ์ช
กรรม ที่กรุณาปรับปรุงและส่งเสริมการวิจัยอย่างดียิ่ง และคณาจารย์ภาควิชา เกษ์ชกรรมทุก
ท่านที่แนะนำ ทั้งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ทุนแก่ผู้วิจัยได้มีโอกาสทำการ
วิจัยในครั้งนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ ภาพประกอบ	ญ
สารบัญ ตารางประกอบ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. แนวทฤษฎีและรายงานบททวนการใช้ยารักษาอาการปวดหลัง	9
3. วิธีดำเนินการวิจัย	33
4. ผลการวิจัย	41
5. อภิปรายผลการวิจัย	62
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	80
เอกสารอ้างอิง	84
ภาคผนวก	91
ประวัติการศึกษา	104

สารบัญภาพประกอบ

รูปที่	หน้า
1. จำนวนผู้ป่วยอาการปวดหลัง แยกตามเพศ จำนวน 1663 ราย ที่มารักษาใน โรงพยาบาลเลิดสิน	42
2. การกระจายของอายุ ผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลัง จำนวน 1652 ราย ใน โรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525	43
3. การกระจายอาชีพของผู้ป่วย จำนวน 1643 ราย ที่มารับการรักษาอาการปวด หลังที่โรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525	45
4. จำนวนครั้ง ต่อปี ที่ผู้ป่วยมารักษาอาการปวดหลังในโรงพยาบาลเลิดสิน จาก ผู้ป่วย 1663 ราย ปี พ.ศ. 2524 และ 2525	47
5. การวินิจฉัยเบื้องต้นของแพทย์ ต่อผู้ป่วยอาการปวดหลังที่มารับบริการ ใน โรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 1663 ราย มารักษา 2687 ครั้ง ปี พ.ศ. 2524 และ 2525	48
6. จำนวนขนานยา ของผู้ป่วยอาการปวดหลัง 2687 ครั้ง ที่มารับบริการใน โรงพยาบาลเลิดสิน ปี พ.ศ. 2524 และ 2525	51
7. จำนวนวัน ที่ผู้ป่วยต้องเข้าตามใบสั่งแพทย์เพื่อรักษาอาการปวดหลัง ที่ โรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525 โดยจำแนกเป็นสองกลุ่มคือ เป็นเวลานานกว่าหรือเท่ากับ 10 วัน หรือ ตั้งแต่ 10 วัน ขึ้นไป	52
8. ผู้สั่งจ่ายยาได้สั่งจ่ายรักษาอาการปวดหลัง ผู้ป่วยจำนวน 1663 ราย ที่มา รับบริการที่โรงพยาบาลเลิดสินในปี พ.ศ. 2524 และ 2525 ภายใต้ชื่อการค้า และชื่อกำเนิด	54

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. สถานะภาพการสมรสของผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลัง ที่มารับการรักษาใน ในโรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 1663 ราย	44
2. ที่อยู่ปัจจุบันของผู้ป่วยที่มารับการรักษาอาการปวดหลัง ที่โรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 1663 ราย	46
3. กลุ่มยาที่ใช้ในใบสั่งยารักษาอาการปวดหลัง ในโรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525	50
4. ขนาดของยา คัดเลือกจากยาที่ใช้มากเป็นตัวแทนของกลุ่มยา ในการรักษา อาการปวดหลังปี พ.ศ. 2524 และ 2525.	53
5. จำนวนและร้อยละของขนานยาในกลุ่มยาต่าง ๆ ซึ่งผู้ป่วยอาการปวดหลังที่ โรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525 ใ้ได้รับมากกว่ารายทั่วไป อย่างไม่สมเหตุผล	55
6. อาการข้างเคียง ที่พบเกิดจากการใช้ยาในใบสั่งยา เพื่อรักษาอาการปวดหลัง ที่บันทึกในบัตรผู้ป่วยที่มารับบริการ 2687 ครั้ง ที่โรงพยาบาลเลิดสิน ปี พ.ศ. 2524 และ 2525	56
7. จำนวนเงินรวมมูลค่ายาที่ใช้ในการรักษา, ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของมูลค่ายาที่ผู้ป่วยต้องจ่ายต่อครั้ง ต่อวัน เพื่อรักษาอาการปวดหลัง ที่โรง - พยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525	57
8. จำนวนเงินรวมของค่ายาที่สูงกว่ามูลค่าที่ควรจ่าย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของมูลค่ายาที่สูงกว่ารายทั่วไปอย่างไม่สมเหตุผล ในใบสั่งยาของ ผู้ป่วยอาการปวดหลัง ต่อครั้ง ต่อวัน จำนวน 75 ราย ปี พ.ศ. 2524 และ 2525	58

สารบัญตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

9. คำสถิติ (พิสัย ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน) ของอายุ จำแนกตามอาชีพ (1643 ราย) และเพศ (1663 ราย) ของผู้ป่วยอาการปวดหลังมารับบริการที่โรงพยาบาลเลิดสิน ปี พ.ศ. 2524 และ 2525 59
10. คำสถิติ (พิสัย ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน) ของค้ำยาคอครั้ง จำแนกตามอาชีพ และเพศ ของผู้ป่วยอาการปวดหลังในโรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525 60
11. คำสถิติ (พิสัย ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน) ของค้ำยาคอวัน จำแนกตามอาชีพ และเพศ ของผู้ป่วยปวดหลังมารับบริการ ที่โรงพยาบาลเลิดสินปี พ.ศ. 2524 และ 2525..61